

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Calvinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1595

18. Igitur sicut per vnius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per vnius iustitiam in omnes homines in iustificationem vitæ. 19. Sicut enim per inobedientiam vnius hominis peccatores ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

que tristitiam in rebus aduersis mitiget, que exercitia temperet (quod totum Calvinus dicit) significare non potest. Quicquid nos consolatur, actiuum est, & agit in rebus non patitur; quicquid mitigat, quicquid temperat dolores, agens aliquod est, non patiens. Ita vndique absurdissima Calviniana prauatio retunditur.

18. Igitur sicut per vnius delictum in omnes homines in condemnationem; sic & per vnius iustitiam in omnes homines in iustificationem.
19. Sicut enim per inobedientiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi; ita & per vnius obedientiam iusti constituentur multi.

IN hac duplici sententia conclusio comparationis Apostolicæ de comparatione inter Christum & Adam, quam à versu 18. incipit, continetur, & anastrophe illius, & hiatus & sermo interruptus versus 19. per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in his duobus versibus 18. & 19. completur, plenaque ac perfecta antithesis ostenditur. Et prius quidem huius antithesis membrum de peccato Adæ, quod omnibus ab eo propagati contraxerunt, omnino die nobiscum hæretici agnoscunt, nisi quod in eo enormiter aggrauando modum exasperauerunt, de quo in opere nostro de Iustificatione lib. 1. & 2. disputauimus. Alterum verò

parationis Apostolicæ membrum, de vnius Christi iustitia quæ in omnes homines in iustificacionem vitæ peruasit, & per quam iusti constituentur multi, maxima hodie cum illis controuersia est. Quare totam hanc antithesim Apostolicam ex parte posterioris huius membri insigniter corrumpit in suis ad hunc locum annotationibus Theodorus Beza, Calvinum & alios huius temporis hæreticos imitatus. Quem Beza hoc loco excutiemus, quia multo copiosius & accuratius hunc locum tractat quam Calvinus. Sic ergo scribit: Ag-

gregatur nunc Apostolus alterum caput imputata Christi iustitia: & hæc est tota collatio iniustitiæ Adami & iustitiæ Christi, illius videlicet per propagationem, istius verò per imputationem nobiscum communicata. Iustitia Christi hoc loco merum est Dei donum nobis imputatum, non autem inherens, ne quis me putet de nostra regeneratione hæc differere. Et paulò post: Confertur Adamus cum Christo tum in re simili, tum in contraria. Similes enim sunt in eo quod vterque, quod suum est, cum suis communicat: sed in eo planè dissimiles, quòd ille peccatù in suos natura deriuat in mortem, Christus verò suam iustitiam cum suis per gratiam communicat in vitam. Rursum paulò inferiùs: De reatus Adami propagatione propriè agit hic Apostolus, cui opponitur imputatio obedientiæ Christi, quæ per imputationem cum fidelibus communicata, eos etiam imputata iustitia induit. Tandem concludit: Vetus ille sophistarum error, qui pro imputata iustitia inha-

Apostolice disputationis corruptio Bezana.

inherentem qualitatem substituunt, tantus est
 que execrandus omnibus, ut nihil eque fugi
 putem. Hæc Beza, totam antithesin et
 parationis Apostolicæ vim ex posteriori
 parte nefariæ & execrandæ corrupens. Ita
 quippe Apostoli disputatio, & hæc ma
 me conclusio, veram & inherentem
 iustitiam per Christum impertitam iuridice
 tissimè probar. At enim Apostolus quæ
 cut per vnius Adami delictum & inobedientiam
 nes homines condemnati sunt, & peccatores
 stituti; sic per vnius Christi iustitiam & obedi
 tiam omnes homines iustificationem vitæ
 sequuti, & iusti constituti sunt. At verò per
 mi delictum omnes homines sic peccatores
 constituti sunt, ut verè & realiter omnes
 eo propagati nascantur peccatores, nec
 imputationem inobedienciæ Adami, sed
 verò reatu singulis inherente, *filii iræ* (verbi
 lus alibi dicit) & veri peccatores sint. In
 partem comparationis ut omnes hodie
 tici ambabus vlnis amplectuntur, & peccatores
 originalis ab Adamo contracti grauitate
 supra modum exaggerant (ut olim
 eos disputando ostendimus) sic & ipse
 hoc loco agnoscit, scribens omnes homines
 nè reos nasci, contracta iam inde à primo
 culpa. Calvinus quoque his verbis: *Ad
 Ada non per solam imputationem damnatur
 ideo quia & culpa sumus rei, quatenus natura
 in illo vitata iniquitatis reatu constringitur.*

Apostoli
 ca dispu
 tatio ex
 plicatur.

Ephes. 2.

De Iusti
 fic. lib. 1.
 cap. 13.

si collatio Apostoli vera est, per iustitiam & obedientiam vnus Christi omnes in eorena-
 ti sic iusti constituti sunt, vt inhærentem iu-
 stitiam habeant, verèque & realiter iusti
 sint. Propagationi carnali ex Adâ, per quam
 culpa non imputatur, sed verè contrahitur
 (vt Beza & Calvinus agnoscunt) responder
 spiritualis regeneratio in Christo (quam hîc
 ab Apostolo intelligi negat Beza, sed neces-
 sario intelligenda est, vt vera ac perfecta sit
 collatio) per quam iusti constituuntur qui
 regenerantur. *Dedit enim eis potestatem filios Dei*
suos (non reputari aut haberi tantum) *qui ex*
Deo nati sunt. Et rursum: *Videte qualem charita-*
tē dedit nobis Deus, vt filij Dei nominemur & simus.
 Quare sicut per inobedientiam Adæ pecca-
 tores nominamur & sumus, non nomina-
 mur aut reputamur tantum: sic per obedi-
 entiam Christi iusti nominamur & sumus, non
 nominamur aut reputamur tantum. Con-
 tracta igitur per Adamum culpæ, verè sin-
 gulis ex eo natis inhærenti, responder data
 per Christum iustitia, omnibus ex eo renatis
 verè inhærens. Propter hanc verè inhæren-
 tem iustitiam, Christi beneficio nobis imper-
 titam, dicit Apostolus, *Iusti constituentur multi:*
 non dicit, deputabuntur iusti.

Vtitur vocabulo ad inhærentē iustitiam
 explicandam accommodatissimo, *κατασάδη-*
σθησι. Cuius vocabuli vim prorsus hoc loco
 dissimulat Beza, in aliarum dictionum pro-

T prierate

Ioan. 1.

1. Ioan. 4.

prietate & energia explicanda curio-
 mus. Sed frequens eius in Scripturis
 manifestè docet hoc vocabulo signifi-
 non imputationem aut denominationem
 externam, sed veram & inhaerentem
 acquisitionem ac possessionem. Vt in
 dem vocabulo Lucas: *Super omnia*
sua constituet eum: καταστήσει αὐτὸν & post
 uidem Paulus, vel eius interpres Cleme-
 Hebr. 2. *Constituit eum super omnia opera manuum suarum*
κατέστησας. An hæc constitutio imaginaria
 qua & imputatio, ac non vera & realis sit
 Jac. 2. Deinde quod Iacobus dicit, *Qui amicum*
mundi esse vult, inimicus Dei constituitur. An
 veram ac realem Dei inimicitiam non de-
 gnatur? An mundi amatores inimici Dei
 bentur quidem & reputantur, verè tamen
 in sese amici Dei sunt, sicut de iustis scribit
 Beza quòd in sese impij coram Deo ini-
 Rom. 4. putantur? Sic enim illud Apostoli, *Quis*
facit impium, impius ille corruptor Pauli
 posuit, vt supra ostendimus. Sed quæ
 modum nemini dubium est, amatores
 di inimicos Dei ita constitui, vt verè
 sint, & vera turpitudine imbuti, propter
 inimici Dei sunt; sic omni dubio proceden-
 tum est, per obedientiam Christi ita
 constitui credentes in eum, vt verè iusti
 veraque fide & charitate alijsque virtutibus
 imbuti, propter quas iusti sunt.

Deinde antithesis ista & cõparatio Ap-
 stoli

Vocabuli
 Apostoli
 eius &
 proprietatis
 inhaerentem
 iustitiam pro-
 bat.
 Cap. 12.

Hebr. 2.

Jac. 2.

Rom. 4.

sollicita in hoc etiam consistit & coheret, quod
 sicut inobedientia & delictum Adae causa
 fuit non imputatia aliqua condemnatio
 nostra aut peccati in nobis, sed efficiens
 quaedam ex antecedente voluntate Dei, qui
 iustitiam Adamo dedit, ut per illum toto
 generi daret si in ea perseverasset, à toto
 genere auferret si caderet, tamen si quoad illū
 inuoluntaria; sic Christi iustitia & obedi-
 entia, id est, meritum passionis eius, in qua hu-
 militate semetipsum, factus obediens Patri usque ad
 mortem. (hac enim est Christi iustitia de qua
 hic Paulus loquitur, summa illa in Cruce
 obedientia, nō tota Christi iustitia aut habi-
 tualis, aut actualis, qua totā legem exactissi-
 me impleuit, ut cōmunicentur haeretici) est
 causa iustificationis nostrae, non imputatia
 aliqua, sed meritoria, maximēque volūtaria.
 Nam ut nondum erat Spiritus gratiae datus, donec
 Christus esset glorificatus; sic eo semel glorifica-
 to, effusus est abunde, in Apostolos primum
 ipso die Pentecostes, ac demū in alios om-
 nes in Christo baptizatos, idque ad aliquod
 tempus, cum visibili signo variorum dono-
 rum. In hunc quippe finem, & ad hunc ef-
 fectū in credētibz omnibus producendum,
 dedit semetipsum pro nobis, ut militaret sibi populum
 acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Sic per
 Christi obedientiam iusti constituti sunt multi;
 non quod Christi iustitia aut obedientia illis
 imputetur, sed quod per hanc eius obedi-

Antithesis
 Apostoli-
 ca magis
 explica-
 tur.

Philipp 2.

Ioan. 4.

Tit. 2.

Tit. 2.

tiam gratia diuini Spiritus illis communitur, per quam fiunt sectatores bonorum operum.

Gratia bonorum operum mater, donum Christi contra Adami delictum.

Hanc gratiam bonorum operum mater nobis à Christo impartiri, & hoc esse donum Dei quod delicto Adami Paulus opponit, eius disputatio manifestè docet: *sicut per vnum peccatum, ita & donum. Nam iustum quidem ex vno in condemnationem, gratiam autem ex multis delictis in iustificationem.* Et quidem est aliqua gratia Christi communitio, multo felicioris peccato Adæ, quædam vno peccato potuit omnes perdere. Christus autem non hoc vnum tantum peccatum ex eo contractum, sed & omnia delicta deleuit, vt iustificentur credentes eum. Sed maior est commendatio que sequitur: *Si enim in vnius delicto mors regnauit per vnum multo magis, abundantiam gratia & donationis & iustitia accipientes, in vita regnabunt per vnum Iesum Christum.* Abundantiam gratia, gratiam exuberantem dicit, quia non solum ad interitum peccati, sed etiã ad profectum virtutis data est. Quare ad illam abundantiam gratiam exponendam adiunxit, & donationis iustitia; καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης. Nam illud secundum, & in nostro textu non habetur in Græco, & iuxta Beza perperã ponitur in Latino: quod certè pro nobis plus facit. Hæc enim donatio, seu donum iustitiæ, est ipsa iustitia nobis donata.

Gratia abundantia per Christum.

ta, & à nobis accepta. Hæc enim duo, dare & accipere, correlatiuè se habent. Quare impostor Beza vocabulum *donationis* à vocabulo *Beza im-*
postura. *iustitiæ* diuellit, & iustitiæ nomine ait *iustitiã* Christi intelligi *fidelibus imputatam, non autem*
qualitatem homini inherentem : quod (inquit) *indicas vocabulum* *περισσείας*, abundantiæ, nisi quis opera *supererogationis* velit ex *Satana officina*
inaebere. Homo impudens ex vocabulo abundantiæ iustitiã imputatiuam vult inferre, quasi nulla esse possit verè nobis inhærens gratiæ Dei abundantia. Quod si ita est, mentituralibi idem Paulus, qui de Spiritu gratiæ dicit, *quem effudit in nos abunde.* Neque Tit. 3.
 enim vox illa *περισσεια*, abundantia, cum iustitiã, sed cum gratia à Paulo in hoc ad Rom. loco coniungitur. Dicit, *abundantiã gratiæ & donationem iustitiæ.* Sed & si iustitiæ abundantiam Apostolus dixisset, an de vera fidelium ipsorum iustitiã hoc intelligi absurdum putat Beza, vt necessariò ad imputatam nobis Christi iustitiã refugiendum sit? Audiat ergo alias Scripturas quæ eodem *περισσείας*
 vocabulo *abundantiã iustitiæ* seu variarum virtutum, vnde iusti sumus, aperte docet. Idem Paulus sic scribit: *Vt abundetis in spe, & virtute* Rom. 13.
Spiritus Sãcti: & τὸ περισσεύειν ὑμῶν. Quid aliud est abundare in virtute Spiritus Sancti, quã abundare in iustitiã ex potèri virtute & gratia Spiritus S. qui datus est nobis, *diffusa charitate* Rom. 5.
 idque *abunde in cordibus nostris?* Rursum idem Tit. 2.

T 3 Paulus:

1. Cor. 15. Paulus: Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote
 immobiles, abundantes in opere Domini (scilicet
 scientes quod labor vester non est inanis in Domino
 πιστοσύνες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου. Quid aliud
 abundare in opere Dñi, quam abundare
 iustitia per bona opera, ad gloriã & cultum
 Dei suscepta? An verò mentitus est Paulus?

1. Cor. 2. quum iterum ad eisdem scriberet, sicut
 omnibus abundatis (ἐν παντί πιστοσύναι) fide &
 amore & scientia & omni sollicitudine & charitate
 vestra in nos, ut & in hac gratia abundetis? An
 verè abundabant non fide tantum aliquid
 donis, sed & ipsa charitate, iustitiæ abun-
 dantiam hanc in illis fuisse negare quis po-
 test? Deinde, quod hortatur ut etiam in gra-
 tia elemosynaria abundant, nõne oportet

ad opus quoddam supererogationis eos hor-
 tatur, videlicet ad quod ex nullo Dei ma-
 dato obstricti fuerat? An hanc quoque Pauli
 doctrinam ex satanæ officina inuictam fuisse
 blasphemabit Beza?

Sed alias Scripturas audiamus. An
 2. Cor. 9. eisdem Corinthios Paulus: Potens est
 vniuersam gratiam abundatè facere in vobis (πιστοσύναι
 ἅς ἐγὼ δωρῶ) ut in omnibus semper omnem iustiti-
 am habentes, abundetis in omni opere bono
 πιστοσύναι ἐν παντί ἐργῶν ἀγαθῶν. Ecce, hæc
 abundantia gratiæ, & donatio iustitiæ (quam in
 loco Paulus à Christo nobis exhiberi ad-
 mat) abundate in omni opere bonum: quod
 abundare in operibus iustitiæ, quæ quidem
 à Christo

Opus su-
 pereroga-
 tionis.

à Christo & eius gratia procedunt, sed in
 nobis & nostra sunt. Eodem ferè modo ad
 Thessalonicenses Paulus scribit: *Vos autem* ^{1. Thess. 5.}
 Dominus multiplices & abundare faciat. (*κατεργα-
 ζήσεται*) charitatem vestram in inuicem & in omnes,
 quemadmodum & nos in vobis, id est, quemad-
 modum nostra charitas abundat erga vos: ad
 confirmanda corda vestra sine querela in sanctitate,
 ante Deum & Patrem nostrum. An hoc Pauli
 votum inane fuit, aut de sua charitatis abun-
 dantia mentitus est? Deinde, an non apertis-
 simè docet hanc charitatis abundantiam in
 hunc finem à Deo fidelibus dari, vt confir-
 mentur seu roborentur, *ἐς τὸ σφίξαι* corda
 fidelium contra peccata & contra aduersa
 sine querela? *ἀνεπιζητός*, id est, vt sine crimine
 viuât, & ea vite puritate, vt nihil sit quòd iu-
 stè de illis quispiã cõqueratur, aut vnde eos
 meritò reprehendat, *ἐν ἀγιοσύνη*, in sanctitate,
 idque ante Deum Patre nostrum in aduentu Domini
 nostri Iesu Christi cum omnibus Sanctis eius. Amen.
 Hæc est vera iustitia inhærens, vera vitæ pu- <sup>In iustitia
inhærens.</sup>
 ritas & sanctitas, etiam coram Deo, ex vnus
 charitatis abundantia cordibus nostris dif-
 fusa dimanans: quæ vna corda nostra con-
 firmat & roborat, tanquam primarium do-
 num Spiritus Sancti paraleti nostri. Huic
 igitur voto & comprecationi suæ exhorta-
 tionem subiūgit Apostolus: *De cætero, fratres,
 rogamus vos & obsecramus in Domino Iesu, vt
 quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat*

T 4 vos

vos ambulare, & placere Deo, sic & abundanter abundatis magis: *ἵνα περισσοῦτε μάλλον*. Hinc tur eos in bonis operibus magis ac magis abundare, ut Deo placeant. Vocabulum *ἵνα* tur *περισσολας* iustitiam impetratam modo probat, sed iustitiam inhaerentem iuxta perpetuam Pauli doctrinam luculentè demonstrat.

August.
de pecc.
inert. &
remiss.
lib. 1.
cap. 1.
Autit.
sis vera
ter Chri-
stum &
Adam

Porro hæc vna sententia, quã ita corrumpere voluit Beza, antithesim inter Christum & Adam à contrario utrinque effectu periculi ostendit. Sicur vnus delicto mors regnauit vnum, id est, propter vnus Adami peccatum omnes mortui sunt, quatenus ita dominatur hominibus reatus peccati, ut ad mortem seculi trahat, ait Augustinus; sic per vnum Iesum Christum (mediate illa abundantia gratiæ, & donatione iustitiæ, quam Apostolus interponit) vita regnabit; id est, ut exponit Augustinus, tanta iustitia hominibus donatur, ut cum Adam senserit ad peccatum suadenti, non cedant isti cogenti. Per Adæ igitur delictum dominatur in homine peccatum, sed per abundantiam gratiæ & donationem iustitiæ, quam per Christum accipimus, nos dominamur peccato.

Ibidem
cap. 13.

postea Paulus dicit. Hoc est in vita regnare Christum, scilicet in vita gratiæ regnum & victoriam obtinere contra diabolum quomodo debet cogentem, contra carnem, contra mundum. Nam & ideo adhuc inferius addit Apostolus, volens se intelligi de accepta non im-

Infra c. 6.

putat sicut regne rem nem ipsa rum. simè. minal. sub leg. prop. cati d. Quer. plect. hoc l. tem. vocat. nem. C. dine i. perabu. cat gr. vnqua. tur (a. tia Ch. tum e. vliqua. tation. abund. in nob. per C.

putata iustitia, ideo superabundasse gratiam, ut
 sicut regnavit peccatum in mortem, ita & gratia
 regnet per iustitiam in vitam eternam. Gratia au-
 tem regnat per iustitiam, quia per operatio-
 nem iustitiæ luculenter apparet, quod non re-
 gnat peccatū in mortali corpore nostro, sed regnat
 ipsa gratia, mater & effectrix bonorum ope-
 rum. Hanc consecutionem Paulus disertif-
 simè docet infra cap. 6. Peccatum vobis non do-
 minabitur. Causam subiungit: Non enim estis
 sub lege, sed sub gratia. Vbi docet hunc esse
 propriè effectum gratiæ regnantis, ut pec-
 cati dominium tollat, & iustitiam operetur.
 Quem sensum ab Augustino traditum am-
 plectitur illo loco Beza. Quo maior eiusdem
 hoc loco impudentia, qui gratiam regnan-
 tem per iustitiā sic exponit: *Gratiā* (inquit)
 vocat Paulus *gratuitam iustitiā Christi imputatio-
 nem*. Qua etiam impudentia & fallendi libi-
 dine infra ad vers. 20. vbi Paulus dicit, *su-
 perabundavit gratia*, exponit Beza: *Gratiam* vo-
 cat *gratuitam iustitiā imputationem*. Atqui nec
 vquam Paulus de tali imputatione loquitur
 (atque aded in vniuersa Scriptura *iusti-
 tiā Christi imputatio* non legitur, sed figmen-
 tum est hæreticorum nostri temporis) nec
 vquam clariùs contra fictitiā illam impu-
 tationem disputauit quàm hoc loco: *Accipere
 abundantiam gratiæ, donari nobis iustitiā, gratiam
 in nobis regnare per iustitiā; iustos nos constitui
 per Christum, sicut per Adamum constitui sumus*

Gratia
 quomo-
 do regnat
 per iusti-
 tiam.

Rom. 6.
 16.

Annot.
 ad ver. 16.

Beza im-
 pudens
 corrupte-
 la.

T 5 pecca-

peccatores; (quæ omnia in hac disputati-
 one Apostolus dixit) gratiæ imputati-
 onis alienæ iustitiæ ex diametro repugnât. Quæ
 imputatur extrinsecus, non accipitur intrin-
 secus; non donatur; non constituitur aut per
 aliquid in eo cui imputatur: denique non reg-
 nat gratia in nobis per alienâ iustitiâ, sed
 per nostram, sicut regnat peccatum in corpore
 nostro non per aliena peccata, sed per nostra
 obediendo concupiscentiis eius. Sicut aliud est
 esse in nobis peccatum, aliud regnare, quod
 illud de solo originali vel fomite & causa
 peccati intelligi possit, hoc verò non nisi
 actuali & dominante peccato, sequendo concu-
 piscencias eius, intelligi debeat: sic aliud est
 esse in nobis gratiam Dei; aliud, gratiam
 regnare per iustitiam. Esse enim in nobis gra-
 tiam Dei intelligi potest necdum operans, ut
 fœta & gruida honorum operum: quatenus
 mens aliqui ad opus non educunt, accipunt
 in vacuum gratiam Dei. Sed regnare gratiam
 per iustitiam, nullo modo intelligi potest, nisi
 quatenus iustitiæ opera producit, & ex his
 effectu regnum ac vim suam in nobis
 monstrat. Quare gratuita alienæ iustitiæ
 imputatio huic Pauli loco omnium ratio-
 num convenire potuit. Sed satis habet
 Beza vno verbo hoc suum venenum spu-
 gere, totamque Apostolicæ disputati-
 onis puritatem inficere, verbi autem sui nullam
 rationem adfert, quia nec adferri potest.

Imputa-
 tione in-
 iustitiæ
 euer-
 situr.

Rom 6.
 vers. 12.

2. Cor. 5.

Gratia per
 iustitiam
 regnans,
 est opera-
 tione iusti-
 tiæ.

totā reclamante litera Apostolica.

Iam verò quia Beza in huius loci expositione merito reprehendit Erasmus, quòd Origenem potius quàm Augustinum sequi maluerit & addit, unum penè Augustinum, à Pelagianis videlicet excitatum, hunc locum rectè tractasse, quomodo Augustinus anrihesim hanc inter Adamum & Christum à Paulo hoc loco agitatam intellexerit, audiamus. Sanè inhaerentem nobis per Christum iustitiam ab Apostolo hoc loco doceri luculentissimè docet. Ait Beza, rectè prorsus observasse Augustinum contra Pelagianos, si per Adamum peccatores sumus per solam imitationem peccati eius, nos per Christum sola quoque imitatione fieri iustos. Sed nò rectè observavit Beza quid præterea Augustinus dicat, quando sola imitatione iustos nos fieri negat. Sic enim scribit Augustinus: Christum imitantur sancti eius ad sequendam iustitiam: unde & idem Apostolus dicit, Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Sed præter hanc imitationem, gratia eius illuminationem iustificationemque nostram etiam intrinsecus operatur. Sicut ergo ille in quo omnes vivificabuntur, præterquam quòd se ad iustitiam exemplum imitantibus præbuit, dat etiam sui spiritus occultissimam fidelibus gratiam, quam latenter infundit & parvulis; sic & ille in quo omnes moriuntur, præterquam quòd eis, qui præceptum Domini voluntate transgrediuntur, imitationis exemplum est, occulta etiam tabe concupiscentia sua tabificavit in se omnes de sua stirpe venientes.

Hæc

Augustini doctrina ad quem Beza appellat.

Annot. ad vers. 12.

De pecc. mer. & remiss. lib. 1. c. 4

Hęc ille. Non igitur sola imitatio Christi
 cit iustum, sicut nec sola imitatio Ada
 facit peccatorem. Sed tamen sicut qui A
 mū imitatur, ex eo peccator fit; sic qui Ch
 stum imitatur, ex eo iustus est. Ceterum
 cur præter imitationem Adami est in om
 bus nondum renatis occulta ex Adamo
 ruptio, quæ sola eos peccatores constituit
 ad peccatum inclinatio, cui consentiens
 grauius peccant, & impietatem augent.
 præter imitationem Christi, est in omnibus
 in Christo renatis occulta renouatio per
 cultissimam Spiritus gratiam illis impartit
 atque abunde infusam, quæ eos primiti
 uo iustificat, & ex impijs iustos, ex filijs iræ
 Dei facit, & cui postea cooperantes
 ex insito semine fructificantes, iustitiam
 agent, magisq; ac magis iustificantur. Hæc
 occultam communicationem gratiæ, occu
 ta per Adamum corruptioni oppositam,
 nos ita iustificat, sicut altera condemnat.
 hac Apostoli disputatione iterum intell
 Augustinus. Tractans enim hæc Apostoli
 verba de peccato per vnum hominē
 te, in quo omnes peccauerunt, ait: Legimus
 iustificari in Christo qui credunt in eum, propter
 tam communicationem & inspirationem gratiæ
 ritualis, qua quisquis hæret Domino, vnus spiritus
 est, quamuis eum & imitentur sancti eius.
 iterum paulo post: Si propterea Christus
 est in quo omnes iustificentur, quia non sola

vbi supra
 cap. 10.

Cap. 15.

imitatio iustos facit, sed per Spiritum regenerans gratia, propterea & Adam vnus est in quo omnes peccauerunt, quia non sola eius imitatio peccatores facit, sed per carnem generas pœna. Nempe vtro-
 bique omnes in Christo iustificantur, & omnes in Adam peccauerunt: quia vt Adam omnibus peccati quod singulis inhæret, & à singulis contrahitur, causa fuit, per propagationem carnalem occulta nobis tabe & corruptione communicata; sic Christus omnibus iustitiæ quæ singulis inhæret, & à singulis accipitur, causa fuit, per generationem spiritualement occulta nobis gratia & renouatione communicata. Sic Apostolum intellexit Augustinus, quem penè solū hunc locum restè tractasse agnoscit Beza. Quibus ira explicatis, quàm nihil hîc prorsus de imputata aliqua Christi iustitia Apostolus disputet, quàm disertè & luculenter inhærentem nobis iustitiã (quam tantopere execratur execrandus ipse Beza) Apostolica hæc antithesis inter Christum & Adamum confirmet ac corroboret, luce meridiana clarius factum est.

Fictitia Bezæ antithesis penitus vana & impia ostèditur, ex ea parte qua dicit, Christum & Adamum in eo similes esse, quod vterque, quod suum est, cum suis communicat. Non enim Adamus suum peccatum ab eo propagatis communicat, vt Beza exponit; sed suam ex peccato corruptionem & occultam tabem, vt

Communicatio peccati & iustitiæ fictitia.

D. Augu-

D. Augustinus docuit. Tenenda est Apostoli sententia, *Omnes in Adam peccauerunt*. Peccauerunt autem contrahendo peccatum, & contrahendo, ut ipsi peccatores constituerentur. Quare est in singulis proprium peccatum originale, & singuli singulas maculas & culpam habent originales. Si suum peccatum Adam omnibus ab eo propagatis communicasset, unicum tantum esset in illis omnibus peccatum unde peccatores dicerentur; sed unicum Christi iustitiam in omnibus imputatis, unde iusti dicantur, ponunt haereticus. Nunc autem attentè aduertere debebant, unum aut unicum esse originale peccatum in omnibus, sed in singulis unum tale esse, singulos originaliter peccasse, singulos tamen uno peccatores constitui, denique singulos filios irae esse; non quia peccatum commisit Adam, illorum proprie esse illis imputatur, sed quia peccatum Adam originaliter est, & ab Adam originale accepit ac causam, quod ab illo naturaliter contrahunt. Quare non dicit Apostolus quod unius Adam inobedientia peccatum constituit multos (sic enim videretur, quod suum est, id est, suam inobedientiam, communicasse, ut ab ea sola omnes denominarentur peccatores, utcumque in se tales essent; sicut à sola Christi iustitia denominantur iustos, licet impij in nobis ipsis similibus parte in superioribus docuit *Beza) sed dicit

Christus
& Adam
sunt cause
originales
non for-
males.

* Ann. ad
Rom. 4.
verf. 5.

quod per inobedientiam Adæ constituti sunt peccatores multi. Similiter non dicit, quod obedientia Christi constituit iustos, sed quod per obedientiam Christi multi constituti sunt iusti. Vterque ut causa efficiens atque originalis ponitur, non ut causa formalis. Inobedientia Adæ non est nostra formaliter, ut ille actus inobedientiæ Adami nobis imputetur, nosq; propterea solum inobedientes dicamur quia ille non obediuit, nulla alia in nobis culpa macula inhaerente; quod totum hæretici fatentur. Similiter ergo dicendum est: Obedientia Christi non est nostra formaliter, ut eius obedientia totaque iustitia nobis imputetur, nosq; propterea solum iusti & obedientes Deo censeamur quia Christus obediuit & iustus fuit, nulla alia in nobis inhaerente veri nominis iustitia, propter quam iusti nominemur & simus; quod totum hæretici fateri debent, ut antithesis Apostolica, ipsaque verborum proprietates, & simplex atque apertus literæ Apostolicæ sensus retineatur.

Similitudo Christi & Adami vera.

Porro ex hac explicatione, varia & pu-
denda Bezae glossemata, quibus totum Pauli
contextum impiè depravat, manifestè re-
tineantur. Quod Paulus dicit ver. 18. Per
vnam iustitiã in omnes homines in iustificationẽ vitæ,
διεως δικαιωματος εις παντας ανθρωπους εις δι-
καιοσυνην ζωης, vertit ille hoc modo: Per vnam
iustificationem in omnes homines ad iustificationem
vitæ. Ita duo diuersa Pauli verba, quæ ipsemet
Beza

Beza varia glossemata retineantur.

Beza affirmat non rem eandem significare, in
 manus quadam argucia tribuatur Apostolo, ean-
 dem tamen vocem conuertit, quasi nihil
 different, sed rem eandem significare.
 Moxque expositionem adfert à suo ma-
 sano cerebro inuentam, & à sensu Aposto-
 iam à nobis vberius explicato latilissime di-
 ferentem: δι' εἰνος δικαιοματός (quod non
 interpretes, per iustitiam vnus Christi, ille, per
 vnā iustificationem, vertit) Ipsam (in
 iustificationis nostrae materiam hic declarat ad-
 ctu, nempe ipsius Christi obedientiam, cuius ma-
 tatio nos iustos in ipso facit, quam paulo ante
 uit χάρισμα, quod Deus gratis eam nobis largitur.
 Triplex est in hac expositione impositio
 δικαιοματὸς sanè hoc loco, id est, vnus Christi
 stitia, vt vetus interpretes vertit, est ipsa Ch-
 sti obedientia: sed illa obedientia & iustitia
 Christi, non est materia iustificationis nostrae
 ab effectu, id est, nō est res & materia illa
 nos iustos facit, sed est causa iustificationis
 nostrae efficiens; sicut *Adami delictum* (quod
 huic iustitiae opponit Paulus) non est ma-
 ria condemnationis nostrae ab effectu, id est,
 non est res illa & materia quae nos condem-
 nat aut reos facit coram Deo, sed est causa
 condemnationis nostrae, quatenus ab eo
 pagati delictum illud contrahimus. Deinde
 huius iustitiae Christi imputatio nō facit
 iustos in Christo, vt Beza dicit; sicut
 imputatio delicti Adae facit nos reos coram
 Deo.

Christi
 obediētia
 non est
 materia
 iustifica-
 tionis
 nostrae.

Deo, vt iam antea explicatum est. Imputationem hanc semper asserit & fingit Beza, sed in Scripturis nunquam illam ostendit. Tertio; hanc imputationem Paulus non vocauit antea *χαρισμά*, gratiam, quum de hac imputatione non sit hactenus loquutus. Sed gratia seu *χαρισμα* quam Paulus in hoc capite opponit *τῷ κριματι*, iudicio ex vno Adam inuecto ver. 16. significat proprie beneficium redēptionis, quod multa delicta condonat & delet ad iustificationem, quum iudicium per Adamum inuectum ex vno tantum delicto valuerit ad condemnationem: dicit enim Paulus; *Sed non sicut per vnum peccatum, seu peccantem, ita & donum.* Nam iudicium quidem ex vno, supple peccato originali, re exponit August. epist. 89. in condemnationem, gratia autem ex multis delictis (quæ videlicet ipsi originali adiecimus) ad iustificationem. Moxq; in sequenti sententia hoc, quod iam dixerat, confirmat Apostolus, explicans illud *χαρισμα*, illam gratiã, & manifestè ostendens de qua gratia loquebatur, dicens: *Si enim in vnus delicto mors regnauit per vnum, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & iustitiæ accipientes, in vita regnabunt per vnum Iesum Christum.* Ecce, exponit hîc Apostolus, gratiam ex multis delictis ad iustificationem, esse abundantiam gratiæ & donationis iustitiæ, &c. Sed hanc inhaerentem esse iustitiam, superius luculenter ostensum est. Ergo hoc nomine

V

impu-

Rom. 5.
15.

imputatiuam iustitiam intelligere non
tuit. Sic triplex hoc loco Beza imputat
triplexque mendacium manifeste con
citur.

Iam ad alterum Pauli verbum veniam
δικαιοσις vero (ait Beza) το κατ'απειραν
damnatorie sententia, opponitur. Verum quibus
hoc est. Sed quid ex eo inferat Beza, ad
tamus: Quemadmodum igitur reatum con
condemnatio, ita etiam per fidem imputata
Christi iustitia in reatus vicem succedens, quoniam
suis sanguis eluit, efficit ut à Deo iusti declareremur
ac proinde vitam aeternam consequamur. Totum
speculatio ex ipsis Pauli verbis clarissimè
feliciter. Primum enim iustificatio, dicitur
hoc loco cōdemnationi opposita, vocatur
Paulo δικαιοσις ζωής, iustificatio vitæ, id est
ipse Beza postea exponit, iustificatio vitæ
viuifica: id est, effectus τὸ εὖος δικαιοσύνης, τὸ
Christi iustitiæ & obedientiæ. De hac
dixit Paulus: Per vnius iustitiam in omnes
nes in iustificationem vitæ. Quemadmodum
ipsa cōdemnatio ex delicto Adæ inuenitur
verum reatum habet adiunctum, propter
quem peccatores iustè cōdemnantur. Hanc
iustificatio vitalis & viuifica, per Christi
dientiã procurata, veram iustitiam & sancti
tatem inhaerentem habet adiunctam, pro
pter quam iustificati in Christo verè
nominantur & sunt. Hanc esse Pauli
& genuinam sententiam, & hunc esse

Imputa
tiaz iusti
tiz fun
damerum
succititur.

opposi
tentia
gens:
(Adæ
ira &
nem id
iusti con
erunt,
Imput
tur con
fieri ius
sed fin
non po
tus por
tatem
tia om
exclud
esse rat
dispur
fuisse d
ad reat
genera
obedit
omnib
sum, n
vra De
est secun
Quibus
propria
sunt ius
in seipsi

oppositionis sensum, in sequenti statim sen-
 tentia Paulus explicatius ostendit, subiun-
 gens: *Sicut enim per inobedientiam vnus hominis*
(Adæ) peccatores constituti sunt multi, verè filij
iræ & rei coram Deo ; sic & per vnus obedi-
entiam (id est, Christi obedientiã & iustitiam)
iusti constituentur multi, qui verè tales in seipsis
erunt, non ex seipsis, vt antea ostensum est.
 Imputata igitur aliqua iustitia non opponi-
 tur condemnationi à Paulo, qui, *constitui &*
fieri iustum, huic condemnationi opponit ;
 sed fingitur à Beza. Deinde, *imputata iustitia*
 non potest in reatus vicem succedere, quum rea-
 tus ponat in peccatore iniustitiam & impie-
 tatem in hærentem, imputatiua autem iusti-
 tia omnem in hærentem iustitiam penitus
 excludat. Debet autem contrariorum par
 esse ratio, nisi fortè contra totam Apostoli
 disputationem dicere velit Beza, fortius
 fuisse delictum & inobedientiam vnus Adæ
 ad reatum & iniustitiam ab omnibus ex eo
 generatis contrahendum, quàm iustitiam &
 obediuntiam vnus Christi ad veram iustitiam
 omnibus in eo regeneratis cõferendam. Rur-
 sum, nulla imputata iustitia efficere potest
 vt à Deo iusti declaremur, quia *Dei iudicium*
est secundum veritatem, vt antea Paulus docuit. Rom. 2.
 Quibus aliena imputatur iustitia, & nulla
 propria in hæret, secundum veritatem non
 sunt iusti, sed, vt ipse Beza antea falsus est,
in seipsis (hoc est, reuera) iniusti & impij. Po-
 stemò,
 V 2

Imputata
 iustitia nõ
 potest in
 reatus vi-
 cem suc-
 cedere.

Apostoli-
ca Scrip-
tura per
Beza cor-
ruptela.

stremò, Paulus nō dicit per Christi iustitia
aliquos declarari iustos, sed multos confite-
stos. Adeò tota Beze explicatio summa
pietatis plena est, ac disputationi Pauli
ex diametro aduersa. Sed sic inuerti, peccati,
corrūpi, deprauari Paulus debuit, ut in-
tatiua hæreticorum iustitia quoquo tamen
modo fabricetur. Sic enim præcedentibus
subiungit Beza: Id autē ego disertè annota-
putaui, non modo ut inter dixaiowa & dixaiowiv
quod sit hoc loco discrimen ostenderem, sed etiam
intelligeret lector in hoc capite dixaiowiv
amplius declarare quàm in superiore. Nam
rorum remissione (id est, imputata Christi
fatione) dicimur iustificari, id est, per soluta
lum pœna ut insontes absolui: obedientia vero
sti imputata etiam iusti declaramur, ut ex ipsa
formula vitam æternam petere possimus, quem
stus, quem fide posidemus, omnem iustitiam
impleuerit. Ecce, profiteretur se distingueretur
sensu à se conficito & disputationi Pauli
prorsus contrario) discrimen inter dixaiowa
& dixaiowiv, inter iustitiam seu redemp-
tionem Christi, & iustificationē uiuificā, quā
assequimur per illā redemptionē, ut in-
geremus in priori esse imputatā satisfactiōem
& absoluionem à pœna, in posteriori
esse imputatam nobis Christi obedientiam
ex cuius imputatione iusti declaramur.
quia huic distinctioni manifestè repugnat
videbat eiusdem verbi dixaiowiv vsum in
ecclesiasticis

cedent.
mentu
ne vritu
hoc ven
ab eo
firmat
Paulu
prorsus
seu dix
catione
su hoc
Mortuus
homin
loquitu
imputa
illa iust
peccato
nostram
quia iu
interna
bulam
docere
resurre
seu nou
mus, i
Spiritus
tus. Pau
formis,
talem a
obediē
& hoc

cedenti Pauli disputatione; ne ex illa com-
mentum eius praesens refutetur, occupatio-
ne utitur, affirmans aliter eo loco à Paulo
hoc verbū usurpari, & aliter hoc loco: quod
ab eo impudenter asseritur, nulla ratione
firmatur. Clarum enim & perspicuum est,
Paulum eo in loco, in fine cap. 4. eadem
prorsus collatione facta inter Christi iustitiā,
seu δικαιοσύνη nostrāque δικαιοσύνη seu iustifi-
cationem ex ea consecutam, eodem in sen-
su hoc verbo uti. Ait enim illic de Christo:
Mortuus est propter delicta nostra. Hæc est vnus
hominis iustitia, de qua Paulus hoc loco
loquitur; hæc est Christi satisfactio nobis
imputata; hæc est absolutio à pœna, & prior
illa iustificationis nostræ pars ex remissione
peccatorum: Et resurrexit propter iustificationem
nostram, δια τὴν δικαιοσύνη ἡμῶν, id est, tum
quia sua resurrectione renouationē nostram
internam, secundum quam in nouitate am-
bulamus, expressit, vt Paulum infra cap. 6.
docere ostendimus: tum quia non nisi post
resurrectionem Christi dona Spiritus Sancti
seu nouam regenerationem nostram accepi-
mus, iuxta illud D. Ioannis: Nondum erat Ioan. 4.
spiritus s. datus, quia nondum erat Iesus glorifica-
tus. Paulus sibi utroque loco similis & con-
formis, δικαιοσύνη iustificationem nostram vi-
talem ac viuificam ab ipsa Christi iustitia &
obediētia distinguit, vt effectum à sua causa,
& hoc vocabulo, regenerationis gratiam,

Beze cor-
ruptela
alia refu-
tatur.

V 3 qua

qua formaliter iustificamur, merito ob
 dientiæ Christi nobis collatam, designat
 Δικαιομα seu iustitia hoc loco vnus homi-
 nis est, & solius Christi, sicut ἀμαρτια, delictum
 quod illi opponitur, solius Adæ fuit
 sed δικαιοσις ζωης, iustificatio vitalis quæ
 illa Christi iustitia nobis confertur, in omni
 est beneficio Christi, Christi gratia regenera-
 ris, nosque ex ea *iusti constitumur* coram Deo
 vt Paulus loquitur; sicut καταραμα, con-
 demnatio quæ ex delicto Adæ prouenit, in
 omnes & super omnes illos est, qui ex
 carnaliter propagantur, & ex ea rei coram
 Deo peccatores constituuntur & filij ira.
 la enim condemnatio ex Adæ delicto con-
 quita, est vera corruptio & mors animæ
 quam ipse Adam primus sensit, comedit
 delicto vetito; non est aliqua imputata cor-
 ruptio. Sic iustificatio per Christi iustitiam
 collata, est vita animæ & interna renouatio
 nostra, non aliqua imputata nobis & ex
 nos iustitia Christi, vnde declaremur
 tamen in nobis ipsis sumus iniusti & impii
 vt impiè Beza docet. Nihil magis vel impu-
 tatiuam hæreticorum iustitiam subuenit
 vel veram & inhaerentem nobis Christi
 neficio iustitiam probat, quam hæc
 Christum & Adamum comparatio Apo-
 lica. In ea igitur egregiè deprauada grauius
 laborare, & Caluini hac in parte negligenti-
 tiam sarcire Beza voluit.